N. 35. 1836.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- en Nieuws- COURANT. Wetenschappelijk Blad.

Donderdag 11 *Februarij.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Ter Antwerpsche beurs van heden (9 *Februarij*) waren genoteerd: Belg. 102; O. Metall. 102⅛; Sp. Leening 1834, 48⅝; Diffèred. 24⅜; Passive 15⅞; Uitgest: 19; Nap. renten 93; P. Tavelière 98⅝; Stieglitz 97⅜; Rom. L. 102; Jil. le Antw. 99; Wissels op Amsterdam en Rotterdam ¼ pCt. agio.

FRANKRIJK.

Parijs, den 7den Februarij.

Omtrent de zamenstelling van het bestuur is nog niets bekend geworden. Het *Journal de Paris* meldt dat de afgetreden ministers gisteren met den koning hebben gearbeid. Het *Journal des Débats* bevestigt zulks, doch voegt er bij, dat de kamer door het voorstel van den Heer *Gouin* in overweging te nemen, elk uitzigt om zich met de ministers te verstaan, heeft afgesneden; en daardoor inderdaad verstandig heeft gehandeld, wijl eene tweede stemming, die in eenen anderen geest was uitgevallen, noch de kamer, noch het bestuur, dat zich daardoor liet verleiden om het gezag te behouden, tot eer zoude strekken. Voorts tracht hetzelfde dagblad de HH. *Hamain*, *Sauzet*, *Passy* en andere die genoemd voorstel hebben ondersteund, in een belagchelijk daglicht te plaatsen, wijl zij een ministerie hebben omvergeworpen, en thans aarzelen den last zelf op zich te nemen.

De *Moniteur du Commerce* eindelijk, die gewoon was het best uur te ondersteunen, berispt de afgetredene ministers, dat zij aan eene eenvoudige financiele kwestie zooveel gewigt hebben gehecht.

Onder de verschillende gerachten die heden in omloop zijn, behoort ook dat het verzoek om ontslag niet zou zijn aangenomen en dat men morgen in den *Moniteur* eene ordonnantie zoude vinden, waarbij de kamer werd ontbonden. Echter vindt zulks weinig geloof; want men meent dat de conversie in de departementen zoo vele voorstanders vindt, dat er gewis bij de nieuwe verkiezingen eene nog meer beslissende meerderheid ten gunste van den maatregel zoude opkomen.

— De HH. *de Talleyrand* en *Dupin* zijn gisteren met den Koning in conferentie geweest.

— In de zitting van gisteren betreft het verhoor der getuigen in de zaak van *Fieschi* voornamelijk een zeker gastmaal, dat eenigen tijd voor de uitvoering van het misdrijf ten huize van *Pepin* werd gehouden, en waarbij de hoofdbeklaagde zegt tegenwoordig te zijn geweest. Men zou daar op eenen toon gesproken hebben, die de medeplichtigheid zoowel van *Pépin* als van *Morey* verraadt, doch de overige gasten stemden daaromtrent in hunne verklaringen niet overeen. Voorts zijn onderscheidene deskundigen ondervraagd, die het werktuig en de geweerloopen ieder in het bijzonder hadden onderzocht. Het bleek uit hunne verklaringen dat de kogels die men gebruikt had, te groot waren, waarschijnlijk om dezelve des te meer kracht te geven, dat zij volmaakt van hetzelfde kaliber waren met andere die men bij *Morey* heeft gevonden, en eindelijk dat men aan de geweerloopen ontdekt had, dat er bij sommige eenen vrij grooten afstand tusschen de lading en de kogels werd opengelaten, hetgene of aan onhandigheid, of aan het opzet moest worden toegeschreven, om die wapenen met geweld van een te doen barsten. Dit laatste gedeelte der verklaring stemde ten volle met het vermoeden van *Fieschi*, omtrent zijnen medeplichtigen *Morey* overeen, en hij nam daaruit aanleiding, om op nieuw over dit punt uit te wijden, daarbij voegende, dat het door zijn toedoen was, dat het werktuig niet meerdere slagtoffers gemaakt had, en niet bepaaldelijk den koning en zijne zonen trof. Op het oogenblik namelijk, dat hij het misdrijf zoude uitvoeren, bekroop hem een onbeschrijfelijke angst: het smartte hem dat zoo velen het leven zouden laten, en in die aandoening deed hij een gedeelte van het werktuig zakken, waardoor het kruid zich verspreidde en eenige geweerloopen geen vuur vatteden.

— Berigten uit Madrid van den 30sten Januarij vermelden, dat men daar steeds verwachtte, dat het ministerie weldra voltallig zou worden gemaakt. De heer *de Mendizabal* had juist dien dag nog onderscheidene conferentien met eenige leden van de vorige kamer van afgevaardigden, en was vervolgens naar het slot El Pardo vertrokken, zoo men meende om de koningin-regentes eenig voorstel te doen. De HH. *Isturitz*, *Alcala Galiano* en *Argüelles* werden beschouwd als degenen die in aanmerking souden komen.

— De Madridsche dagbladen bevatten berigten uit het leger tot den 26sten Januarij, die volkomen bevestigen, dat de Christinos tot het oogenblik niet het minste voordeel hadden behaald, maar zich te Vittoria opstelden, terwijl de Karlisten van hunne zijde hunne positien versterkten.

Uit Katalonien had men vernomen dat de benden van *Ros d'Erole* en *Orten* zich naar Arragon schenen te wenden, waarschijnlijk met het doel om eenige troepen uit Navarre aan zich te trekken.

De regtstreeksche berigten van de grenzen melden niets belangrijks.

(Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering).

NEDERLANDEN.

Haag, den 10den Februarij.

— Naar men vernoemt, zal binnen kort weder de collecte plaats hebben, welke dezer dagen toegezonden is van de gewapende dienst der Nederlanden. De besturen der onderscheidene gezindheden zijn dezer dagen uitgenoodigd, om die collecte weder openlijk aan te bevelen, ten einde, door gepaste toespraak, de belangen der verdedigers van het Vaderland, die door eervolle wonden zijn verminkt geworden, en de weduwen en weezen van hen, die hun leven voor het Vaderland hebben opgeofferd, bij hunne hoorders ten sterkste aan te dringen. Zij zijn te meer hiertoe uitgenoodigd, omdat dit fonds *krachtig* ondersteuning noodig heeft, dewijl de uitgaven sedert lang, uit hoofde van het toenemend aantal, niet meer door de inkomsten kunnen bestreden, maar het te kort moet gevonden worden uit den verkoop van een gedeelte van het kapitaal, terwijl nog ieder jaar het getal der deelgenooten toeneemt.

— Naar men uit Amsterdam vernoemt heeft de heer *H. P. Scholte c. s.* van het door de regtbank te Utrecht tegen dezelve gewezen vonnis, voor het hof van appel te Amsterdam, geappelleerd; zoodat met eerlang de behandeling dier zaak voor hetzelve wachten kan.

— Het plaatselijke schoolbestuur van Rotterdam heeft, naar het loffelijke voorbeeld van andere steden des Vaderlands, zoo als Zwolle en Deventer, besloten tot het oprigten van eene bewaarschool voor kleine kinderen van 2 tot 6 jaren, onder onmiddelijk toezigt en op bevel van genoemd bestuur. Reeds is men in het bezit van een voor dien loka voor omtrent 300 kinderen, en voorzien van eene luchtige en ruime speelplaats.

— Het schip *Elisa*, kapitein *De Smit*, van Rotterdam naar Batavia, den 4den dezer uitgezeild, is op Goodwinsand geheel verongelukt. De kapitein, de stuurman en twee matrozen zijn daarbij omgekomen.

— De Russische kapitein-luitenant *van Schantz*, heeft, op eene reis van Port-Jackson naar de haven van Petro-Pawlosk, op den 30sten Mei 1835, eene groep koralen-eilanden, ten getale van 13, ontdekt. Dezelve liggen op 10° 5′ noorderbreedte en 166° 4′ 10″ oosterlengte van Greenwich.

Men leest in een der meest geachte Duitsche bladen, onder het opschrift: » uit *Noord-Nederland*, 26 Januarij," het volgende opmerkelijk artikel, vrij wel met de jongste berigten uit Londen overeenstemmende:

» Wanneer het waar is, dat lord *Palmerston* zich in de laatste dagen zeer ernstig tegen den graaf *Pozzo di Borgo* heeft uitgelaten, en van hem geëischt hebbe, dat hij het bij zijne regering daarheen zou rigten, dat men zich in der minne over de hangende verschillen nopens de scheepvaart in de Zwarte Zee verstaa, en het deswege niet op het uiterste late aankomen; en wanneer het zich verder bevestigt, dat de Russische gezant daarop geantwoord hebbe, dat hij aan het verlangen des edelen lords niet kon voldoen, op grond, dat hetzelve op ongepaste overwegingen berustte, en de tusschenkomst van eenen derde in vreemde aangelegenheden zou wettigen, - zoo zou men schier voor veilig aannemen, dat de bevreemdende taal van den *Morning-Chronicle* iets meer is dan een voorbijgaande kwade luim over de houding van Rusland, of louter tot misleiding zou moeten dienen van de gespannen aandacht op de inwendige geschillen van Groot-Britannie. In dat gevoel moet het misschien de Londensche en Petersburger kabinetten tot stellige verklaringen komen, die, wanneer zij geen openlijke breuk ten gevolge hebben, tot nieuwe verwikkelingen zouden aanleiding geven; hetgeen voor de toekomst hoogstbedenkelijk zou zijn. Zoo veel schijnt zeker, dat, indien lord *Palmerston* ook niet die nadrukkelijke taal tegen graaf *Pozzo di Borgo* gevoerd hebbe, welke men hem hier in den mond legt, echter door het Engelsch bestuur eene houding zal worden aangenomen, die tot niets rustigs voeren kan, en dat er slechts een gering voor-

wendsel noodig is, hetwelk, naar men weet, gemakkelijk kan worden gevonden, om het Engelsche ministerie te doen spreken en handelen, zooals eenigen vermoeden, dat hetzelve bereids door het orgaan van lord *Palmerston* gesproken heeft. Intusschen kan zonder medewerking van Frankrijk niets ernstigs door Engeland ondernomen worden; en zou het, ook bij gemis van Fransche hulp, tusschen Rusland en Engeland tot het uiterste komen, zoo zou de strijd toch altijd geheel ter zee gevoerd worden, en het vaste land daardoor wel onaangenaam worden geschokt, maar dan toch niet in dadelijk gevaar schijnen te verkeeren. Trouwens, zou het allezins bedenkelijk zijn, indien het tusschen de grootste zeemogendheid en de grootste landmagt van Europa tot eene openbare breuk kwam. Naar alles, wat men vernoemt, kan deze breuk echter werkelijk voorvallen; dewijl, naar men verzekert, lord *Palmerston* vast besloten heeft, met of zonder Frankrijk, het Oostersch vraagstuk op te lossen. Hij zal, het is waar, veel ondernomen, en wellicht verder gaan, dan hij verantwoorden kan; maar hij heeft zich tot dus verre steeds onbuigzaam getoond, en was zoo gelukkig van genoegzaam telken male zijnen wensch volkomen vervuld te zien, zoodra hij onverschrokken doortastte. Wel is waar had dit, tot hiertoe, alleen plaats, waar geen groot gevaar dreigde, maar meestal vervoert het geluk, en laat behoedzaamheid achter. Daarom kan men het slechts twijfelachtig stellen, of lord *Palmerston* bij de stemming, die thans in Engeland tegen Rusland heerscht, niet zoo verre gaat, zonder verder aan deze mogendheid den handschoen te werpen. Dat dezelve dan zou opgenomen worden, hieraan is, bij het bekende karakter van Keizer *Nikolaas* geen oogenblik te twijfelen; maar zoo veel te moeijelijker kan gezegd worden, hoe ver zulks zou leiden. De aanzienlijke toerustingen in de Engelsche havens, de onophoudelijke koerierwissel tusschen Londen en de Engelsche zeemagt in de Middellandsche zee, schijnen geen gewoon doel te hebben; en mag men eenige geruchten vertrouwen, zoo zou admiraal *Rowley* last bekomen, eene demonstratie tegen de Dardanellen te maken, ja dien pas te bemagtigen (?), zoodra de dringende vertoogen geen gehoor vonden, welke in dit oogenblik van de zijde van Engeland te Petersburg gemaakt worden. De Russische regering moge dus ingelijks maatregelen nemen, dat zij niet worde overrompeld. Het kan haar onmogelijk onbekend zijn wat in Engeland voorbereid wordt; en dan zullen ook de groote toerustingen niet verwonderen, welke, naar men zegt, tot een geheel bijzonder oogmerk, in het Zuiden des lands plaats hebben. Rust schijnt in de wereld niet meer mogelijk te zijn; zoodra is een gevaar geweken, of andere verwikkelingen komen op. Het is te wenschen, dat men zich ditmaal bedriege, en lord *Palmerston* niet zoo tot oorlog gezind zij, als men hem voorstelt. Een oorlog is spoedig begonnen; de gedaante, welke hij echter aannemen kan en zijn einde zijn moeijelijker te bepalen."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den Februarij.

Eergisteren zijn alhier op hunne reis naar Portugal aangekomen Z. K. H. de hertog van Oporto, vergezeld van Z. D. H. de Prins *August* van Saxen-Coburg-Gotha; in hun gevolg bevonden zich de portugeesche gezant *Lavradio*, de belgische majoor en adjudant van Koning *Leopold*, *Dishan*, en de portugeesche ridder *Vasconcellos*.

— In de *Allgemeine Zeitung* wordt, in een schrijven uit Berlijn van 30 januarij, nader gewijzigd, hetgeen door een ander correspondent, wegens de toelating van vreemde bladen in de Pruissische staten gezegd is. De fransche bladen, wier toelating, onder kruisband per post, vergund is, waren: *de Moniteur*, het *Journal des Débats*, de *Gazette de France*, de *Quotidienne*, de *Renovateur*, de *Courrier Français* en het *Journal de Paris*; de vergoorloofde engelsche bladen waren: het *Court Journal*, de *Courier*, de *Times*, de *Morning Post*; de belgische: de *Moniteur Belge*, de *Lynx*, het *Journal d'Anvers* en *l'Industrie*. De overige bladen mogten niet openbaar ingevoerd worden, noch in openbare plaatsen ter lezing liggen. Dit alles grondde zich op het deswege in 1834 genomen bondsbesluit.

— Uit Weenen wordt van den 28sten ll. gemeld, dat zoo al het voorgevallene te Krakau overdreven afgeschilderd zij, echter aldaar eene betreurenswaardige staatkundige gisting heerscht, welke de aandacht der Oostenrijksche regering tot zich had getrokken. Hoezeer de partijgeest in die kleine republiek gescherpt was, bon onder anderen daaruit blijken, dat de bekende generaal *Chlopicki*, die sedert de Poolsche revolutie te Krakau eene schuilplaats had gezocht, bij de Oostenrijksche regering dringend aanzoek gedaan en ook de vergunning gekregen had, om zich naar Grätz te begeven, dewijl zijn leven door zijne eigene landslieden bedreigd werd. Hij was bereids te Weenen aangekomen.

— De bevolking van het Groothertogdom Baden bedroeg, volgens de jongste telling, op het eind van 1834, 1,231,319 zielen.

— Uit Rome wordt geschreven, dat de geschillen der Napelsche regering met Oostenrijk, wegens de verhoogde regten die de schepen van laatstgemelde mogendheid, in de Napelsche havens betalen moeten, nog immer voortduren; in weerwil der deswege gewisselde nota's bleef men te Napels bij de genomen besluiten volharden, tot groot nadeel van den handel.

— Door brieven uit Napels ontvangen heeft men in de hoogere kringen te Weenen de bevestiging bekomen van het plotselijk vertrek des hertogs van Capua naar het Noorden van Italie; hij zou den weg van Napels naar Rome, als koerier verkleed, den reiswagen zijner geliefde vooruitijlende, afgelegd en zich in de haven van Livorno op een Amerikaansch schip ingescheept hebben. Waarwaarts hij zich begeven wilde was onbekend. Op het eerst berigt van zijn vertrek van Napels zond de Koning hem een koerier achterna, om hem tot den terugkeer te bewegen; doch alles was vergeefsch.

— In berigten uit Konstantinopel tot den 13den Januarij wordt de terugkomst in de Dardanellen gemeld van het onder *Tahir*-Pacha naar Samos gezeilde eskader, bestaande uit vier linieschepen, twee fregatten eene korvet en een kotter. *Tahir*-Pacha zelf was met eene stoomboot te Konstantinopel aangekomen en had in eene audientie bij den Sultan hem het verblijdend berigt van de bevredeging van Samos medegedeeld. Voor het overige scheen de staatkundige horizont helderder te worden. De arbeid aan het arsenaal was gestaakt en het zeggen was dat de bereids uitgeruste schepen weder ontuigd zouden worden. Of dit zich echter bevestigen zou, zon nader te bezien staan; want wellicht was men, door de bijna voorbeeldelooze kosten der jongste weken, wel gedrongen geweest den arbeid in het arsenaal te staken. De Sultan was dezer dagen uiterst ingenomen geraakt met een krijgskundig spel hem van wege het Pruissisch hof geschonken; een Pruissisch officier gaf hem onderrigt in hetzelve, en zoo onvermoeid was de leerling, dat hij echter veel gelegenheid zich in dit spel wilde oefenen.

— Het *Journal de Smyrne* van den 6den januarij deelt nadere berigten mede wegens de onderwerping van het eiland Samos. Nadat *Tahir*-pacha den opstandelingen een tijd van beraad had gesteld, dien zij vruchteloos lieten voorbijgaan, was hij eindelijk geland, had zich naar de Griaksche kerk te Vathi begeven, waar de opstandelingen vereenigd waren, en had hen gedreigd hen met geweld ten onder te brengen, en hunne kerk tot eene moskee te zullen maken; de vredeliefende ingezetenen onderwierpen zich daarop, en de pacha verliet het eiland, na eene ondersteuning voor de zijnen te hebben achter gelaten, en de schatting des eilands te hebben verminderd.

Van den 7den wordt voorts uit Smyrna gemeld, dat de Sultan te Konstantinopel in den laatsten tijd, een aantal verordeningen had bepaald, die niet geschikt waren om zich de genegenheid zijner onderdanen te winnen. Zoo was bevolen dat wanneer de Sultan zich in het openbaar vertoonde, iedet op straffe, zich had te verwijderen, en werden de vaders van huisgezinnen deswege voor hunne vrouwen en kinderen verantwoordelijk gesteld; voorts was verboden voortaan geen shawls om den hals te dragen, hetgeen men, vooral bij de plaats gehad hebbende kouden, een, hoogst onbillijken maatregel vond.

Uit Maltha had men te Smyrna vernomen, dat het Engelsch eskader aldaar in den loop der maand Maart aanzienlijk zou versterkt worden, en dat omstreeks dat tijdstip ook de engelsche gezant te Konstantinopel, lord *Ponsonby*, te Maltha gewacht werd. Intusschen betwijfelde men dit laatste. Ten gevolge van deze aangekondigde vermeerdering der Engelsche [illegible] in de Middellandsche Zee waren er te Smyrna allerlei geruchten in omloop, gelijk als die, dat Engeland dadelijk de Porte van derzelver verbindtenissen met Rusland zou willen aftrekken. Men hield het er voor, dat indien dit werkelijk het geval wierd, het wellicht tot een conflict tusschen Engeland en Rusland konde komen, daar zeker de Porte niet nalaten zou bij Rusland op de naarkoming der traktaten aan te dringen.

In Syrien was de rust, volgens deze berigten, teruggekeerd, en ging *Ibrahim* met meer menschelijkheid en omzigtigheid te werk; de voorstellen der agenten van de groote Europesche mogendheden hadden wel het meest daartoe bijgedragen. Intusschen ging de heffing van jonge lieden voor de krijgsdienst, hoewel thans met meer verschooning, steeds voort. Het leger van *Ibrahim* was reeds op een' aanzienlijken voet georganiseerd; het was hem gelukt zijn hoofddoel, de artillerie op Europeschen voet in te rigten, te bereiken, en had hij op dit oogenblik een goed artillerie-park van bijna 100 stukken geschut.

— Uit Smyrna werden van den 6den januarij berigten ook uit Alexandrie tot den 17den december medegedeeld, welke eenstemmig de verzekering geven, dat *Mehemed*-ali voortging met het uitrusten van troepen en het bijeen brengen van allerlei krijgsmaterieel, bestemd voor eene groote expeditie, die schijnbaar strekken moest om de zaken in Arabie te herstellen, doch welke, volgens het zeggen der Egyptische officieren zelve, veeleer bestemd was om een slag in Syrie te wagen, en bepaaldelijk om Bagdad te bemagtigen. *Soliman-aga*, (de franschman *Selves*) had de geheimste instructien naar Syrie medegebragt en bestuurde daar alles. *Ibrahim* hield zich bezig de plaatsen die slechts voor eenige verdediging vatbaar waren, te bevestigen. *Soliman* had ook vier zijner adjudanten naar Frankrijk gezonden, om er bekwame staf-officieren voor het Egyptisch leger te werven, maar men geloofde dat de terugkomst in Frankrijk van den gewezen opzigter van het arsenaal, den heer *de Cerizy*, die de dienst van den Egyptischen Oodenkoning hoogstontevreden verlaten heeft, en wiens vertrek de oorlogstoerustingen van *Mehemed* zeer belemmerd, niet geschikt was om verdienstelijke Fransche officieren nogmaals uit te lokken om naar Egypte te gaan. Het groote plan van den heer *de Cerizy*, om een bassin tot verbetering van de scheepvaart te maken, kwam thans mede niet tot stand, dewijl de ziel der onderneming uit ontbrak. Uit Arabien werd van de zijde des hoofdmans volstrekt niets bekend gemaakt.

— Te Weenen waren den 1sten Februarij genoteerd: Metall. 5 pct. 102¼; 4 pct. 99; 3 pct. 75½; Bankactien 1359.

Hervormings-ontwerpen in Engeland.

Onder de verschillende onderwerpen, welke de bezorgdheid van het Engelsch ministerie, als het meest eene hervorming behoevende, tot zich hebben getrokken, hebben wij er eenige opgemerkt, welke daarom meer bepaaldelijk voor ons van belang zouden kunnen beschouwd worden, omdat zij onderwerpen van gelijken aard bedoelen, als waarop ook in onze staatshuishouding, vooral in de laatste tijden, de aandacht gevestigd werd. Wij bedoelen, de voorstellen ter bevordering van den landbouw, en het verbeteren van het justitie-wezen. Wij zullen wel later gelegenheid hebben, om iets te zeggen over het al of niet raadzame van het afschaffen der gijzeling voor schulden, en bepalen nu liefst de aandacht onzer lezers tot de twee eerstgenoemde zaken. — Het kan niet missen, of de beraadslagingen van het Parlement zullen, voor wat de aangelegenheden van den landbouw aangaat, voor ons Nederlanders van dubbel belang wezen, eensdeels omdat de wijze van behandeling eener dergelijke wet bij ons aldaar mogelijk weerklank zal gevonden hebben, anderdeels omdat onze landgenooten wel benieuwd zullen wezen, hoe of die bij ons zoo veel weerstand gevonden hebbende wet, aldaar zal beoordeeld worden, en of die ook invloed zoude hebben op de tegenwoordige voordragt in Engeland, namelijk, of daarin ook maatregelen zullen worden opgenomen tegen Nederland, waarvoor men onze Regering trachtte beducht te maken. Hoe het zij, de behandeling dier voordragt moet noodwendig onze aandacht tot zich trekken, omdat de klagten, welke men tegen de korenwetten in het algemeen en tegen die van Engeland in het bijzonder heeft voorgedragen, bij het onderzoek der wet ter bevordering van den landbouw in de vergadering onzer Staten-Generaal, zoo luide zijn geweest, dat, indien men zich niet vrijwaarde tegen de kracht der welsprekendheid van de het onderwerp bestreden hebbende leden der Tweede kamer, het angstig en pijnlijk gevoel ons, onzes, ondanks, weldra zoude bekruipen, alsof de Regering en de meerderheid der Staten-Generaal hadden kunnen toestemmen, om de belangen der landeigenaren te begunstigen, ten koste van het algemeen belang. Doch wij hebben niet dan na een rijp en onpartijdig onderzoek de volkomene overtuiging verkregen, dat de maatregelen door de Regering voorgedragen, het billijk doel zouden bereiken: de opheffing van den kwijnenden staat van den landbouw in ons Vaderland. En hoe veel er ook te zeggen valle, voor en tegen eenen dergelijken maatregel, en over de vroegere verschillende denkwijze der Regering te dezen opzigte, zoo houden wij het daarvoor, dat de wet uit droevige noodzakelijkheid geboren is, en bij een meer algemeen Europeesch vrijgevig handelstelsel nooit zoude ingevoerd geweest zijn; daar de korenwetten bij meest alle de staten van Europa aangenomen, hebben ons wel moeten doen overgaan tot het aanwenden van gelijke maatregelen. De houding, welke dus door het Engelsch ministerie en het Parlement bij de behandeling der korenwet zal aangenomen worden, verdient dan ook alle oplettendheid, en het zal te bezien staan, of men ook in dat land, waar die wetten zoo lange proefondervindelijk gekend zijn, bevonden hebbe, dat zij volstrekt ondoelmatig en nadeelig voor den handel zijn; of dat zij eerder tot het gevoelen overhellen, dat eene beschermende wet, onder sommige omstandigheden, wezenlijk nuttig en weldadig moet geacht worden.

Het ander niet minder gewigtig onderwerp, is de hervorming of gedeeltelijke hervorming van het justitie-wezen. — Ieder die zelfs maar eenigzins bekend is met hetgeen het regtswezen aangaat in Engeland, zoowel voor de wijze waarop men regt bekomen kan in burgerlijke geschillen, als waarop de lijfstraffelijke justitie wordt bediend, zal overtuigd zijn van de gewigtigheid en van de noodzakelijkheid van zoodr maatregel van hervorming, waardoor de burgers beter, sneller en goedkoop regt zouden kunnen verkrijgen, en waardoor de behandeling der strafzaken geregelder en weldadiger voor de maatschappij zoude kunnen plaats hebben, voornamelijk door eene gepaste regeling der het regtswezen bedienende ambtenaren. Het spreekt wel van zelf, dat alles niet op eens kan of moet geschieden; het veelomvattende van het onderwerp brengt dit ook mede. — Dat eene behandeling van zulk een onderwerp bij een hoogst beschaafd volk, ook onze aandacht boeijen mag, vloeit niet alleen uit den aard der zake zelve voort, maar meer nog, omdat men in ons Rijk, immers in vergelijking van den tijd hier en bij andere staten daartoe gebezigd, sedert een zeer ruim aantal jaren bezig is, om eene wetgeving tot stand te brengen, welke door de Grondwet gewild en door de Natie verlangd werd. Van uit welk oogpunt men dat arbeiden aan onze wetgevjng ook beschouwen wil, of het misschien niet meer doelmatig geweest were, om zoo talrijke wijzigingen en verbeteringen, waarvoor zij vatbaar zijn, eerder in ons land ingevoerde en onder vele opzigten verdienstelijke wetboeken te behouden, na daarvan de bepalingen in de Nederlandsche taal overgebragt te hebben; dan wel, dat een terugkeer tot oude en vroeger hier te lande bestaan hebbende wetsbepalingen meer strooken moet, niet met eene voor de voorvaderlijke begrippen vooringenomene, maar met die eener op den weg der beschaving, ook in de wetenschap niet stilstaande maar voorutgaande Natie; — dit zal toch wel niet ontkend worden, dat er van vreemden zelfs veel te leeren valt, al neemt men daarvan niet alles over. Onze voorouders, al volgen wij slechts van verre hunne deugden na (en dat hebben zij regt van ons te vorderen), hoe ook gehecht aan eigene begrippen, verwierpen echter het goede hier bij vreemden aangetroffen, maar deden er hun voordeel mede. Zoo verdient vooral onze aandacht, wat de Franschen ons te dien opzigte hebben geleerd, en wat Engeland misschien nu ter voorlichting aanbieden zal: dit zoude evenwel waarschijnlijk niet anders zijn, dan hetgeen wij vroeger voor andere natien gedaan hebben. Er bestaan nog in ons land wetsbepalingen, die bij een zoo grondig beschaafde natie, als de onze is, niet behoorden gevonden te worden, en die wij hopen, dat bij eene wenschelijke invoering der nationale wetgeving zullen vervallen, daar zij toch niet wel eerder kunnen uit den weg geruimd worden. Deze is de voorname reden, dat dan ook te meer naar de voltooijing van dien arbeid reikhalzend wordt uitgezien, omdat vooral verschillende bepalingen, zoo in het thans nog vigerend wetboek van burgerlijke regtspleging, als in dat van koophandel, en boven alles in dat van het strafregt, zooals dit bij de Publicatie van 11 Dec. 1813 is gewijzigd geworden, hoogst wenschelijk maken; en de verbetering van ons justitiewezen voornamelijk onder die opzigten eene weldaad voor ons Vaderland zoude zijn. Vijanden van allen *provisioneelen* toestand, wanneer geene bovenmagtige omstandigheden daartoe dwingen, kunnen wij geene partiele invoering onzer wetgeving verlangen, omdat niet alleen de wetgeving zelve, maar de geheele invoering der wetten verbetering vordert; en dat langs dien weg de verlenging van een reeds lang erkend en aangewezen kwaad, 't welk met halve maatregelen niet kan verbeterd worden, voorgekomen wordt. Zoo dikwijls als wij dan zien en beoordeelen, wat er bij vreemden omgaat, moeten wij niet verzuimen, om tevens na te gaan, hoe het bij ons zelven gesteld is, en of er ook wins! te doen valt met bij anderen opgezamelde leeringen en voorbeelden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Egypte. — De Professor in de kruidkunde te *Amsterdam*, Fegaai, heeft eene waarneming bekend gemaakt, door hem in de maanden Julij en Augustus des verleden jaars gedaan, en, welke, hoezeer nog andere gelijksoortige verschijnselen zouden moeten waargenomen worden, om daaruit met grond gevolgtrekkingen te maken, echter verdient medegedeeld te worden. Gedurende het woeden van de cholera, heeft hij opgemerkt, dat verscheidene soorten van gras-planten, die aan de heerschende noordenwinden waren blootgesteld, zooals de maïs, plotseling over eene wijde uitgestrektheid lands getroffen werden en wegkwijnden. De bladen schenen dan overdekt met eene laag eener lijmachtige zelfstandigheid, waarop zich millioenen mikroskopische insecten vertoonden. Deze bladen, op de huid gelegd, schijnen hevige jeukte te hebben veroorzaakt, en aan de beesten gegeven, ten gevolge gehad te hebben, dat de meesten stierven, en dat de melk van koeijen, die er mede gevoed waren, aan sommige lieden cholera-achtige toevallen hebben veroorzaakt. De Heer Fegaai leidt uit dit verschijnsel af, dat het productief beginsel van de cholera een levend wezen is, 't welk de winden in deze of gene rigting overbrengen.

Portugal. — Was het in de eerste tijden na het ontstaan van het Blijspel in *Griekenland* de gewoonte, van aan de toeschouwers, ten aanzien van hetgeen men berispelijk oordeelde, niet maar in 't algemeen, maar regt op den persoon aan dien het gold, de waarheid te zeggen, van iets dergelijks is men niet lang geleden te *Lissabon* getuige geweest. Terwijl de jonge Koningin, die geregeld de Italiaansche, Fransche en Portugeesche schouwburgen bezoekt, zich onlangs in den laatstgenoemden schouwburg bevond, trad er een tooneelspeler op het tooneel, geheel gekleed in kleedingstukken, die van Portugeesche stof en in Portugeesche werkplaatsen vervaardigd waren, en verklaarde aan H. M., dat *Portugal* nooit gelukkig kon wezen, zoo lang men in Fransche Modewinkels, in plaats van in Portugeesche fabrieken ging koopen, en zoo lang men Fransche zijden stoffen en Engelsche katoenen, in plaats van Portugeesche bleef dragen: deze uitval was te meer beteekenend, daar ook de Dagbladen de koningin gebrek aan patriotismus hadden verweten, omdat zij een' Engelschen koetsier, Engelsche bedienden en Engelsche paarden houdt.

Frankrijk. — Uit een uitvoerig verslag omtrent den staat van het onderwijs in *Frankrijk*, door den heer Boulay gedaan over het jaar 1834, en met statistieke tabellen en bewijsstukken gestaafd, blijkt het, dat in dat jaar, op een tijdstip waarop de bevolking van *Frankrijk* bedroeg 32,509,742 inwoners, daarvan het aanzienlijk getal van 19,391,392 personen, zoo kinderen als volwassenen, van alle onderwijs verstoken en vol-

strekt onkundig was, behalve nog 1,811,787 kinderen, beneden de twee jaren, die alsnog niet in de termen vielen om onderwijs te ontvangen. Terwijl men derhalve in andere landen van *Europa* op een getal van drie tot elf inwoners een schoolgaand kind ontmoet, is er in *Frankrijk* een op 161 inwoner.

NEDERLANDEN. — De heer Clavareau heeft op nieuw zijn dichttalent dienstbaar gemaakt aan de meer algemeene bekendmaking van een kunstjuweel van Hollandsche poëzij, door de overzetting van Nieuwlands *Orion*. Deze vertaling is dezer dagen te *Amsterdam* uitgegeven bij Ten Brink en de Vries, in hetzelfde formaat, als de vertaling van den *Sterrenhemel* van van Alphen en met het oorspronkelijke tegenover de vertaling, voorafgegaan door een kort levensbericht van Nieuwland, en eene dichterlijke opdragt aan de Lamartine. Het kleine, nette boekje bevat desbalve een keur van namen en zaken, die de meest harmonische denkbeelden voor den geest brengen — Nieuwland, Lamartine, Sterrenhemel, Poëzij. De verdeeling der beide volgende fraaije coupletten zij eene hulde aan het dichttalent van den heer Clavareau:

Que d'étoiles — sur ta ceinture,
Sur ton glaive, sur ton armure,
Versent leurs reflets par torrens!
Non loin de Bellatrix, sur ton épaule ardente,
Apparaît Bételgeuze, empourprée, éclatante,
Et Rigel resplendit à tes pieds flamboyans.

Au geste menaçant de ton bras qui se lève,
Tandis que le Taureau fuit l'éclair de ton glaive,
L'Ourse du Nord rugit et poursuit son chemin;
Le sanglant Aldebaran même,
Evitant ta morsure, à ton aspect suprême,
Te fait place au dôme divin.

167ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

DERDE KLASSE.

1ste Trekking;	N°. 8848, een prijs van	*f* 1500,
2de ——	N°. 9447, *f* 2500; N°. 5104, *f* 1000; N°. 12726, *f* 1000	
3de ——	N°. 21263, *f* 1000; N°. 16877, *f* 1500; N°. 18052, *f* 1000; N°. 9257, *f* 1000; N°. 18869, *f* 1000; N°. 17282, *f* 10.000.	
4de ——	N°. 10358, *f* 1000; N°. 10886, *f* 1000; N°. 6730, *f* 1000.	

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS, van gisteren (9 *Februarij*), werden genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 55 9/16; ditto 5 pCt. 103⅛; Kanthll. 24½; Amort. Syndik. 4 1/16 pCt. 96 1/16; ditto 3½ pCt. 79 5/16; Handelm. 128 3/16, 129⅛; Ardoin 85 ⅝, 49 3/16; Uitgest. 18 13/16; Pass. 4⅛; Fr. 5 pCt. 96⅛; Gelumb. 46½; Peru 20⅞.

Die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of eenige Gelden, Goederen of Boeken onder zich mogten hebben van den Boedel en Nalatenschap van wijlen den Heer JOH. UYTERENDE, in leven Bierbrouwer te Willemstad, gelieven daarvan opgave of betaling te doen vóór of op den 15den Maart 1836, ten kantore van den te Willemstad residerende Notaris JAN VAN WIJNGAARDEN.

Een in het vak van *Bloemen, Vruchten* en *dood Wild* bekwaam SCHILDER, zag zich gaarne, in eene der plaatsen van ons Vaderland, tegen een middelmatig inkomen, geplaatst als *STADS-TEEKENMEESTER*; kunstbeoefenaars bij proeven van deze bekwaamheid in die takken aan den dag leggen. Om nadere informatien adresseere men zich met *franke*-brieven, onder letter N., bij de Uitgevers dezer.

Op den 26sten Januarij ll., is tusschen Gilze en Bavel verloren een ZWARTE JAGTHOND, van het vrouwelijk geslacht, met lange vaanstaart, witte borst, de tengels of klauwen wit gelijkt. Die dezelven terugt brengt bij de Uitgevers dezer, zal, behalve schadeloosstelling van de kost, eene goede belooning ontvangen.

DEPARTEMENT VAN OORLOG.

De ondergeteekende Militaire Intendant, in de Vesting Bergen-op-Zoom, als daartoe gecommitteerd, door Zijne Excellentie den Heere Directeur Generaal van Oorlog, *ad interim*, zal, op den 25sten Februarij aanstaande, aldaar publiek, *om kontant geld*, doen verkoopen:

Eene aanzienlijke hoeveelheid OUDE GENIE- en ARTILLERIE-GOEDEREN, bestaande in: Barrieren, Oliven- en Dennen- en Popelieren, Palissaden en Draagmandes, Batterij-Planken en Ribben; voorts eenige OUDE HOSPITAAL-GOEDEREN en eene partij LEDIG VAATWERK, als: Vlaggen-, Jenever-, Azijn- en Rijst-Vaten.

De voorwaarden op welke deze verkoopingen zullen geschieden, zullen dagelijks, des morgens van *negen* tot *twaalf* uren, ten burele van bovengenoemden Intendant, te lezen zijn.

Bergen-op-Zoom, den 9. Februarij 1836.

De Militaire Intendant bij de 1ste Divisie van het Leger te Kelfe, tijdelijk belast met de Dienst in de Vesting Bergen-op-Zoom.

D. F. T. DONDER VAN DER HOFF.

VERZAMELING DER WERKEN van A. Pierson, Oudmonz.

Op heden is aan HH. Inteekenaren dezer Verzameling afgeleverd, het 10e, 11de en 12de deel, inhoudende:

Het Grieksch Comisch Tragisch Psycho-Ethnisch Woordenboek.
De Antieke Heliconiden, enz. met 4 platen.
De Moderne Heliconiden, een Droom, waarbij gevoegd is: *Apollo*, Serjant aan de Gewapende Burgerwacht, met 6 platen.

Waarvan de prijs is bij Inteekening, zonder platen . . . *f* 5,60.
met . . . . . 6,60.

De Uitgever dezes het ongunstige tijdstip in aanmerking nemende, waarin het 7e, 8e en 9e deel in het licht verschenen zijn, en waardoor aan verscheiden Heeren Inteekenaren op het 1e tot 6e deel, de gelegenheid hunner deelen onbekend gebleven is, berigt aan die Heeren bezitters der eerste zes deelen, dat zij tot ultimo Maart aanstaande, de vervolgdeelen na het 6e deel nog tegen den Inteekenprijs zal afleveren; zijnde de prijs per deel zonder platen *f* 5,60 en met platen *f* 4,60.

Ook blijft tot ultimo Maart aanstaande de Inteekening nog opengesteld, zullende dezelve na dien tijd onherroepelijk gesloten zijn, en de prijs aanmerkelijk verhoogd worden.

De inteekenprijs der 12 deelen in zoodat platen . . . *f* 14,40.
met . . . . . 16,80.

De ondergeteekende twijfelt niet, of de bezitters der 6 deelen zullen zich deze gelegenheid ten nutte maken, hun werk te completeren.

Amsterdam, 20 Januarij 1836. J. C. VAN KESTEREN.

Bij de Boekhandelaars BROESE & COMP., te Breda, ziet het licht:

REIZE

OM

KAAP HOORN, LANGS DE WESTKUST VAN ZUID-AMERIKA DOOR DE STILLE ZUIDZEE NAAR DE PHILIPPIJNSCHE EILANDEN EN VERDER DOOR DE CHINEESCHE ZEE NAAR BATAVIA,

GEDAAN IN DE JAREN 1823 EN 1824, MET

Z. M. KORVET *LYNX*,

ONDER BEVEL VAN

J. P. M. WILLINGE,

in lagen Kapitein ter Zee, Ridder der M. W. Gij.

door hem zelven beschreven en met eigen gekleurde Platen versierd. I deel in 8°. met gelithographeerden titel en vignet, groot 359 pagines, op velin papier gedrukt, zijnde de beschrijving der Reis en de volgende hoofdstukken behelzende:

1ste	*Hoofdstuk.*	Van uit het Vaderland naar Buenos-Ayres.
2de	»	Van Buenos-Ayres beoosten Statenland om naar Valparaiso.
3de	»	Van Valparaiso naar Callao en verder in den grooten Oceaan, tot de Gilolo-passage.
4de	»	Van Gilolo-passage tot reede Mauban.
5de	»	Van reede Mauban tot reede Manilla.
6de	»	Van reede Manilla tot reede Batavia.
7de	»	Van de reede van Batavia naar Sourabaija en Palembang, het verblijf aldaar, terugkeer naar Batavia.
8ste	»	Van Palembang tot in het Vaderland.

BIJLAGEN. — *A.* Stroopen, gedenkende de Reis voorgenomen. — *B.* Rapport van Z. Exc. den Minister van Publiek Onderwijs, Nationale Nijverheid en Koloniën. — *C.* Goedkeuring van Z. M. den Koning. — *D.* Dagboek en Tabellen van de gedane Sterre- en Natuurkundige waarnemingen. — *E.* Aantekeningen op voorgenomene Reize van *G. Willinck*, thans Kapitein-Luitenant ter Zee, dezelfde Reize gedaan hebbende in de jaren 1824—1825, met Z. M. Korvet *Pollux*, onder bevel van den Kapitein-Luitenant ter Zee *Buijskes*.

Het bovenstaande Werk is voorts verrijkt met een *Atlas* met *Kaarten*, *Platen* en *Tabellen* in 4°, behelzende, op vele tientallen vellen, onderscheidene gezigten van uit zee, op havens, eilanden, baijen, kusten, enz., enz., als: Gezigten op de eilanden Porto Santo, Palma, Madera, Deserta — het land tusschen kaap St. Mary en Pt. grande Castillos — kaap St. Mary — het eiland Bober — Monte Video — State Island — diverse Havenen — kust van Chili, nabij Valparaiso — van Peru, nabij Lima — de eilanden Lobos de Tierra — Hunters-eilanden — eilanden Magdalena, Carolina, Frederiks-hoek, ontdekt 4 Mei 1824; — eiland Princes Marianne, ontdekt 9 Mei 1824 — Bonins-groep — de eilanden Ger Davys, Visschers-eiland, Admiraliteits-eilanden — de eilanden Roedaan, Moa en Pitoe — Mistery of Schouten-eiland — klein Providence — de baai de Isle op nieuw Guinea — de Aiou- of Ya-al-eilanden — de Schamper-eilanden — kaap St. Augustine — de Hoek van Disappointing-bay — het oostelijkste der Surinaque-eilanden — eiland Calandunes — de Davilican-baai — Polos, de hoek van Mauban — de berg Malipa op Samar — de eilanden Baliquatro, Romblon en Tablas — de kust van Luzon — baai van Manilla — Schets der baai van Sorsogon, op de Z.O. kust van Luzon — Davilcan- en Polillo-baai, Oostkust van Luzon.

De Prijs van het Werk, met den Atlas, is bij Inteekening *f* 4,80.
buiten Inteekening = 6,—